

XXVII. Puhtaanapitolaitos.

Puhtaanapitolaitoksen kertomus toimintavuodelta 1927 oli seuraavan sisältöinen:

Puhtaanapitohallitukseen kuuluivat vuonna 1927 rehtori M. Sergelius puheenjohtajana, toimittaja A. A. Aalto varapuheenjohtajana, professori H. Kyrklund ja rakennusmestari A. Malmi sekä itseoikeutettuna jäsenenä puhtaanapitolaitoksen johtaja E. Rosenbröijer. Sihteerin tehtäviä hoiti vanhempi oikeusneuvosmies K. E. Furuhjelm. Puhtaanapitohallitus kokoontui vuoden kuluessa 20 kertaa ja tarkasti tuon tuostakin eri työmaat. Pöytäkirjain pykäläluku oli 170, ja kokouksissa käsiteltiin 218 asiaa; 51 kirjelmää lähetettiin.

Käsitellyistä asioista ja toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty, mainittakoon liikennejärjestelykomitean aloitteesta herätetty kysymys voiko ja millä tavoin puhtaanapitolaitos pitää erinäiset keskikaupungin kadut kokonaan puhtaina lumesta. Hallituksen mielestä käynee tämä mahdolliseksi tarpeellisten koneellisten ajoneuvojen avulla.

Jätteiden hyväksi käyttämistä koskevaa asiaa valmistelemaan asetetun komitean¹⁾ mietintö oli hallituksen käsiteltävänä ja oli komitea, hallituksen mielestä, perusteellisesti selvittänyt sen. Tämän yhteydessä huomautti hallitus lausunnossaan rahatoimikamarille että kysymys kuormauspaikkojen uudesta sijoittamisesta pikimmiten olisi otettava lopullisesti käsiteltäväksi sekä että kuormauspaikat olisi rakennettava siten, että jätteet voidaan kaataa suoraan rautatievaunuihin. Samalla esitti hallitus että toistaiseksi kaksi sopivaa paikkaa varattaisiin mahdollisesti tarvittavia rikanpolttolaitoksia varten. Lisäksi anoi hallitus, että kysymys puhtaanapitosäännön laatimisesta loppuunkäsiteltäisiin.

Hallitus vahvisti kertomusvuonna allaolevan uuden lannanmyyntitaksan otettavaksi käytäntöön lokakuun 1 p:stä 1927.

Taksa lannanmyynnistä.	Hevoskuormallisesta, Smk.	Vaunukuormallisesta, Smk.
Kaupungin kuormauspaikoilta:		
Rikat.....	5—10	50—100
Multa.....	10	—
Hevosenlanta.....	15—20	300—400
Latriinia säiliöissä.....	—	400
Eri paikoissa kaupungissa:		
Hevosenlanta, rikat ja multa.....	50	—
Malmin kaatopaikalla:		
Lanta.....	15—20	300—400

¹⁾ Ks. 1926 vuod. kert. s. 143*.

Laitoksen virkailijain ja työläisten palkkauskysymys oli vuoden varrella useita kertoja käsitellyn alaisena.

Kysymystä työehtosopimuksen tekemisestä laitoksen ja sen työntekijäin välillä hallitus käsitteli ja antoi asiasta lausunnon rahatoimikamarille. Rahatoimikamari antoi kuitenkin tällä kertaa asian raueta.

Kaupungin puhtaanapito oli, kuten aikaisemminkin jakautuneena katujen puhtaanapitoon sekä talojen ja makkien puhtaanapitoon. Työn järjestely oli jaettuna seuraavalle kahdeksalle osastolle: hallinto-osasto, joka käsitti konttorin ja tiliviraston; katujen puhtaanapito; talojen ja makkien puhtaanapito; Malmin kaatopaikka; hajoituskaivojen tyhjentäminen; varasto ja korjauspaja; autotalli; ja hevostalli.

Hallinto. Puhtaanapitolaitoksen johto oli uskottu johtajalle työpäällikön tai tarkastajan avustamana. V. t. johtajana toimi insinööri E. Rosenbröijer huhtikuun 1 p:ään, jolloin valtuusto nimitti hänet vakinaiseksi johtajaksi. V. t. tarkastajana toimi insinööri G. Andersson elokuun 1 p:ään, mistä päivästä hallitus nimitti hänet viran vakinaiseksi hoitajaksi.

Sekä puhtaanapitohallituksen että puhtaanapitolaitoksen tilejä hoiti puhtaanapitolaitoksen tilivirasto. Sen kassavirastona oli rahatoimikonttori. Konttorihenkilökuntaan kuuluivat kamreeri, joka toimi konttorin ja tiliviraston päällikkönä, kirjanpitäjä, kassanhoitajatar, 2 kirjuria, konekirjoittaja ja ylimääräinen konttoriapulainen. Konttorissa palveli vahtimestari sekä asiapoika.

Kiinteistöjen puhtaanapidosta laadittujen ilmoitusten tarkkailua varten toimi kuormauspaikoilla 3 kirjuria ja Malmin kaatopaikalla hoiti lannan myyntiä toimitsija.

Konttorista lähetettiin vuoden kuluessa 662 kirjettä ja annettiin 8,400 laskua laitoksen suorittamista töistä sekä pidettiin asetustenmukaista korttijärjestelmällistä tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Katujen puhtaanapito. Sääoloihin nähden oli kertomusvuosi puhtaanapitolaitokselle sangen suotuisa. Vuoden kahtena viime kuukautena sattuneet runsaat lumisateet pakoittivat kuitenkin laitoksen anomaan 400,000 markan suuruista lisämäärärahaa lumitöitä ja 40,000 markan suuruista lisämäärärahaa hiekoitusta varten. Lumen poistamiseen käytettiin hevosajoneuvoja, autoja ja lumensulatuskoneita. Lumenkuljetuksen suorittivat suurimmaksi osaksi yksityiset henkilöt vuokrahevosilla ja autoilla urakkatyönä. Talvitoissa käytettiin, kuten ennenkin, ryhmäjärjestelmää.

Kesätoissa otettiin paikallislakaisujärjestelmä käytäntöön laajemmassa mitassa kuin ennen. Tarkoitukseen tarvittiin 40 uutta purgatorkärkyä, mitkä puhtaanapitolaitos rahatoimikamarin antamalla luvalla hankki. Tätä järjestelmää sovellettaessa on työtehokin tuntuvasti noussut, sillä seurauksella että kustannukset melkoisesti vähentyivät.

Katujen puhtaanapitotyöt olivat jaettuna kuuteen piiriin, ja valvoi niitä kussakin piirissä vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alla työskenteli useampia työkontia etumiehinein.

Vuoden varrella oli osaston töissä, paitsi mainittua 6 työnjohtajaa 4, kesällä 2, apulaistyönjohtajaa, 6 autonkuljettajaa, 36, kesällä 30, etumiestä sekä työläisiä talvella 306 miestä ja 37 naista ja kesällä 147 miestä ja 32 naista. Talvikuukausina osasto käytti 167 ja kesällä 33 hevosta. Koneellisia laitteita oli 26 kuljetusajoneuvoa, 68 purgatorratat, 24 kasteluvaunua, 3 kasteluautoa ja 14 lumensulatuskonetta. Kertomusvuonna kulutettiin 53,932 luutaa, 3,580 m³ hiekkaa, 41,053 m³ vettä ja 173.25 syltä halkoja.

Työtuntien lukumäärä katujen puhtaanapidossa näkyy allaolevasta taulukosta:

Työn laatu.	Henkilöpäivätöitä.		Hevospäivätöitä.		Autopäivätöitä.	
	T y ö t u n t e j a.					
	Norm. tuntia.	Yli-tuntia.	Norm. tuntia.	Yli-tuntia.	Norm. tuntia.	Yli-tuntia.
Lakaisu	298,521	485	56,761	245	431	—
Ruohonkittkeminen	2,305	—	—	—	—	—
Luutien sidonta	4,660	—	—	—	—	—
Lumenluonti y. m.	108,298	2,192	—	—	—	—
Lumenauraus	—	—	4,560	303	—	—
Lumenkuljetus	—	—	10,907	174	276	—
Lumensulatus	1,498	—	54	—	—	—
Lumenkaatopaikkojen hoito	8,408	—	—	—	—	—
Jäänhakkaus	5,594	163	—	—	—	—
Hiekkoitus	—	—	13,050	467	871	—
Kastelu	670	154	14,207	93	3,900	—
Ristikkoalusimien tapu- lointi	8,290	—	—	—	—	—
Työkojeiden ja ajoneuvojen kunnossapito	11,750	—	—	—	—	—
Työkojujen, hiekkavajain ja -laatikkojen kunnossa- pito sekä uusien valmis- taminen	7,456	—	—	—	—	—
Työkälujen korjaus	2,358	—	—	—	—	—
Sekalaiset työt	94	—	—	—	64	—
Yhteensä	459,902	2,994	99,539	1,282	5,542	—

Sitäpaitsi kuljetettiin urakalla pois 30,326 kuormaa rikkoja ja 66,641 kuormaa lunta.

Kesän kuluessa sulfiittilipeällä suoritettujen katujen ja teiden kastelujen tulokset olivat yhtä edulliset kuin edellisenä vuonna; sillä ne osoittautuivat käytännöllisiksi estämään ajon aiheuttaman teiden pölyämisen. Teiden kastelukustannukset alenivat melkoisesti sen jälkeen kun niitä ei enää tarvinnut kastella joka päivä. Teitä on kastettava sulfiittilipeällä parin, kolmen viikon väliajoin.

Kastelu sulfiittilipeällä toimitettiin tavallisella kasteluvaunulla, joka ruiskutti 2 kg. lipeäliuosta, mikä vastasi 0.5—1.0 kg haihdutettua lipeätä 1 m²:lle tiepintaa. Kaikkiaan kasteltiin kesällä 1927 32,010 j. m. eli 169,900 m² tietä, johon käytettiin 67,200 kg haihdutettua lipeätä. Seuraavat tiet kasteltiin:

	Kertojen lukumäärä.	Kadun pinta- ala, m ² .		Kertojen lukumäärä.	Kadun pinta- ala, m ² .
Pakaankatu	7	26,500	Meilahdenkatu	1	1,500
Brändönkatu	1	1,800	Nordenskiöldinkatu	2	10,200
Eläintarhantie	8	21,500	Pohjolantie	1	3,200
Inarantie	1	3,000	Runeberginkatu	1	3,500
Kulkutautisairaalantie	1	1,600	Kivelänsairaalantie	1	1,200
Pasilankatu	1	3,000	Stuurenkatu	1	1,200
Seurasaaarentie	10	55,800	Suvannontie	1	2,500
Helsinginkatu	3	11,800	Pääskylänkatu	1	6,000
Humalistonkatu	1	1,800	Et. Hesperiankatu	3	8,000
Keiteleentie	1	3,000	Toivonkatu	1	900
Kammionkatu	1	1,900			
			Yhteensä	—	169,900

Katujen ja teiden kastelemiseen käytettiin sitäpaitsi kalsiumkloriidi-liuosta. Kastelu tälläkin aineella on antanut edullisemman tuloksen kuin vesikastelu, vaikkakaan ei yhtä hyvää kuin sulfiittilipeällä kasteleminen. Kloriidikastelun jälkeen kasteltiin vedellä ainoastaan kerran tahi pari päivässä lakaisun edellä; n. k. ylimääräinen kastelu varsinaisen työajan jälkeen on näin ollen voitu jättää kokonaan pois. Samalla kertaa voitiin todeta, että kyseessäolevat alueet kuivan kesän aikana pysyivät pölystä vapaina mikä olisi ollut mahdotonta, jos ne olisi kasteltu tavallisella vesikastelulla vaikkapa useampiakin kertoja päivässä. Kalsiumkloriidilla kasteltiin seuraavat kadut:

	Kertojen lukumäärä.	Tien pinta- ala, m ² .		Kertojen lukumäärä.	Tien pinta- ala, m ² .
Annankatu	1	3,600	Meilahdenkatu	2	3,800
Armfeltintie	1	1,800	Pohjoisranta	1	5,600
Kaivopuisto, hiekkakenttä	1	600	Runeberginkatu	1	4,000
Brändön silta	1	4,500	Hietalahdenranta	2	11,200
Eläintarhantie	1	4,400	Senaatintori	1	10,500
Engelaukea	1	1,200	Merimiehenkatu	1	3,600
Ehrensärdintie	1	1,600	Speranskintie	1	5,000
Tehtaankatu	2	16,000	Kivelän sairaalan alue....	1	1,200
Pasilankatu	1	5,000	Iso Lehtokuja.....	2	5,000
Seurasaarentie	1	12,000	Toivonkatu	2	2,400
Ruoholahdenranta	3	54,000	Wecksellintie	1	600
Merisatama	3	12,000	Huvilatie	1	2,500
Helsinginkatu	1	2,300	Länt. Lehtokuja.....	1	2,600
Jungmanninkatu	1	8,000	Länt. Viertotie	8	66,600
Rautatienatori	1	4,500	Harjutori	2	8,600
Kammionkatu	2	4,560	Itämerenkatu	2	16,000
Katolisenkirkkotori	1	900	It. Lehtokuja	3	7,800
Kirkkomaankatu	2	18,000	It. Viertotie	2	2,400
Laivastokatu	2	6,000			
				Yhteensä —	320,360

Kalsiumkloriidia kului edellä mainituille alueille eli 320,360 m²:lle 47,100 kg. Kustannukset nousivat 40—45 penniin m²:iä kohti.

Osasto piti puhtaana 2,068,000 m²:n suuruisen pinta-alan. Korvauksena tästä työstä otettiin laitoksen liikekirjanpitoon kaupungin katujen y. m. puhtaanapidosta koituneita kustannuksia yhteensä 6,017,897: 15 markkaa, sekä yksityisten henkilöiden ja liikkeiden omistamiensa talojen katusuoksien puhtaanapidosta suoritettamat maksut kaikkiaan 1,507,405: 80 markkaa. Aiempana annetaan tietoja töiden jakautumisesta eri paikkoihin sekä puhtaanapitolaitoksen tuloista puhtaanapidettyä neliometriä kohden yllämainittuihin liikekirjoihin vietyjen määrien perusteella.

	Puhdis- tettu pinta-ala, m ² .	Tuloja m ² :itä, penniä.		
		lakaisusta, kastelusta, y. m.	lumitöistä, kuljetuksista, y. m.	Kaik- kiaan.
Kaupungille kuuluva puhtaanapito:				
katujen, torien ja aukeiden paikkain	1,156,000	212	100	312
rantojen ja laitureiden	195,000	346	102	448
Kaivopuiston lehtokäytävään	8,000	248	163	411
VI kaupungin osan	20,000	243	157	400
It. ja Länt. Viertoteiden	171,000	342	170	512
teiden	280,000	142	53	195
Yksityisiin taloihin kuuluvain katu- osuuksien puhtaanapito	238,000	333	300	633
Kaiken kaikkiaan	2,068,000	240	124	364

Talojen ja makkien puhtaanapito oli järjestetty pääasiallisesti noudattamalla aikaisemmin käytettyjä menettelytapoja. Jätteiden kuljetus suoritettiin kuitenkin urakalla laajemmassa mitassa kuin ennen, joten kustannukset huomattavasti vähentyivät.

Käytännössä olevat vanhanaikaiset rikkalaatikat ja niiden puhtaanpidon kannalta katsoen usein epäedullinen sijoitus kallistuttivat ja vaikeuttivat suuressa määrin tyhjennystöitä.

Laitoksen käytettävissä oli yhä kertomusvuoden aikana ainoastaan väliaikaisia kuormauspaikkoja, minkä tähden ei rautatievaunuihin toimitettavia purkaus- ja kuormaustöitä voitu järjestää järkipäisemmälle kannalle kuin tähän mennessä. Mutta toivottavaa on että laitokselle lähitulevaisuudessa osoitetaan lopullisesti määrätyt kuormauspaikat, joissa kuormausta voidaan helpottaa käyttämällä erikoispurkaussiltoja y. m. tarvittavia laitteita.

Vuoden varrella laajennettiin aikaisemmin käytäntöön otettua raportti-järjestelmää, jonka mukaan tarkkoja tietoja kiinteistöjen ja makkien puhtaanapitotöistä voitiin saada. Kuormien tarkkailu toimitettiin kuormauspaikoilla. Ilmoitusten perusteella voitiin tehdä tarkat laskelmat eri talojen puhtaanapitokustannuksista. Talojen ja makkien puhtaanapito tuotti tappiota, mikä riippui osin siitä että työjärjestelmän välttämätöntä uudistusta ei vielä ole voitu toteuttaa sekä osin siitä, että puhtaanapitomaksuja ei ole ehditty lopullisesti tarkistaa. Tappio oli kuitenkin paljon pienempi kuin edellisenä vuonna.

Kaupunki oli talojen ja makkien puhtaanapitoon nähden jaettuna kolmeen piiriin. Jokaisessa piirissä toimi vastuunalainen työnjohtaja, jonka valvonnan alla jätteiden kuljetus, kuormausta ja purkaus toimitettiin. Jokaiseen piiriin oli sijoitettu kuormauspaikka, jossa useat n. s. vaunumiehet avustivat ajomiestä jätteiden kuormaamisessa rautatievaunuihin. Kuormauspaikat sijaitsivat Katajanokalla, Ruoholahdessa ja Sörnäisten rantatiellä. Apulaistyönjohtaja tarkisti kuormat kuormauspaikalla.

Jätteiden kuljetukseen käytettiin 33 vuokra- ja 25 laitoksen hevosta sekä 12 laitoksen kuorma-autoa ja 58 ajoneuvoa. Henkilökuntaan kuului 3 työnjohtajaa, 5 apulaistyönjohtajaa, 12 autonajajaa, 2 avustavaa autonajajaa, 12 vaunumiestä ja 58 ajomiestä.

Kuten edellisinkin vuosina laadittiin eri kuormauspaikoilla viikottain kirjalliset ilmoitukset tuotujen ja sieltä Malmille tai muualle lähetettyjen erilaatuisten jätteiden kuormien lukumäärästä. Tarkastaja tarkisti ilmoitukset, joista yhteenvedo annetaan alempana:

Jätteet.	Kuormauspaikalta lähetetyt kuormat.				Siitä lähetettiin Malmin kaatopaikalle.
	Ruoholahti.	Katajanokka.	Sörnäinen.	Yhteensä.	
Rikkoja	—	1,161	883	2,044	2,044
Latriinia	4,077	2,952	5,924	12,953	12,343
Sekalantaa	18,368	20,515	13,010	51,893	45,010
Hevoslantaa	3,259	728	160	4,147	96
Hajoituskaivo-jätteitä .	7,160	4,630	2,759	14,549	14,111
Keittiöjätteitä	3,442	3,279	2,146	8,867	8,867
Tuhkaa	385	222	409	1,016	—
Rakennuspaikkajätteitä	1,197	1,483	744	3,424	—
Yhteensä	37,888	34,970	26,035	98,893	82,471

Kaupungista lähetettiin seuraava määrä vaunulasteja lantaa suoraan allamainituille asemille:

Lat-rii-niä.	He-vos-lan-taa.	Rikko-ja ja sek-a-lantaa.	Jättei-tä ha-joitus-kai-voista.	Yh-teen-sä.	Lat-rii-niä.	He-vos-lan-taa.	Rikko-ja ja sek-a-lantaa.	Jättei-tä ha-joitus-kai-voista.	Yh-teen-sä.	
Espoo	—	7	19	—	26	Korpi	—	1	—	1
Grankulla ..	2	23	44	—	69	Korso	—	15	4	19
Huopalahti ..	—	1	1	—	2	Leppävaara ..	—	7	11	18
Jokela	—	—	2	5	7	Malmi	—	27	14	41
Jorvas	—	32	—	—	32	Masaby	1	17	25	43
Järvenpää ..	—	3	—	—	3	Mommila	1	—	—	1
Kauklahti ..	1	8	76	31	116	Oulunkylä ..	—	6	31	37
Kerava	—	1	—	—	1	Pitäjänmäki ..	—	2	8	10
Kilo	2	7	7	—	16	Pukinmäki ..	1	5	32	38
Kirkkonummi	—	2	14	—	16	Tikkurila	1	1	—	2
					Yhteensä	9	165	288	36	498

Hajoituskaivojen tyhjentäminen oli vuoden varrella annettu urakalla yksityiselle autonomistajalle, jolle tästä työstä maksettiin 685,097: 50 markkaa. Urakoitsija toimitti 860 kaivon tyhjennyksen, joista 34 oli korjattava ja sen- vuoksi tyhjennettävä perinpohjin. Sitäpaitsi tyhjennettiin 280 sade- ja lika-kaivoa.

Työ tehtiin poliisijärjestyksen määräysten mukaan öisin, tavallisesti klo 9 ip.—5 ap., siihen käytettiin 10—12 työntekijää ja 3 kuorma-autoa. Työ- tuntien lukumäärä ilmenee seuraavista luvuista:

Työn laatu.	Henkilöpäivätöitä.		Hevospäivätöitä.			Autopäivätöitä.
	T y ö t u n t e j a .					
	Norm. tuntia.	Yli- tuntia.	Norm. tuntia.	Yli- tuntia.	Urakka- työ.	Urakkatyö.
Talojen ja makkien puhtaanapito	28,629	189	113,500	16	1,529	22,839
Yleisten käymäläin puhtaanapito	26,095	—	6,529	—	—	—
Hajoituskaivojen tyhjennys	24,235	—	—	—	—	6,128
Sekalaiset työt	189	—	140	—	—	—
Yhteensä	79,148	189	120,169	16	1,529	28,967

Malmin kaatopaikalla työskenteli 25 miestä ja 4 naista 1 työnjohtajan valvonnan alla. Työtuntien lukumäärä oli 46,641, niistä 38,106 henkilö- päivätöitä, 138 hevospäivätöitä ja 8,397 urakkatöitä.

Varasto oli tammikuun 1 p:nä arvioitu 297,195: 02 markaksi, vuoden varrella tehtiin ostoja 408,650: 92 markalla ja käytettiin eri tavaroita 289,112: 63 markalla, joten varasto joulukuun 31 p:nä arvioitiin 416,733: 31 markaksi. Henkilökuntaan kuului varastonhoitaja ja varastomies.

Korjauspajaa laajennettiin vuoden kuluessa ja siellä suoritettiin korjaus- töitä enemmän kuin edellisinä vuosina. Töitä johti korjauspajan insinööri. Työläisten lukumäärä oli keskimäärin 28 viikossa ja työtuntien lukumäärä oli yhteensä 60,862, niistä 45,594 normaalituntia ja 15,268 urakkatöitä.

Autotalli. Kertomusvuonna rakennettiin uusi autotalli, johon voidaan sijoittaa 17 kuorma-autoa. Vuoden varrella oli laitoksen palveluksessa 15 vakinaista ja 3 tilapäistä autonkuljettajaa työnjohtajan valvonnan alla. Laitoksen käytettävänä oli 14 Ford kuorma-autoa, 2 Berliet kasteluautoa ja 1 De Dion Bouton kasteluauto. Kaksi Berliet kasteluautoa tilattiin, mutta ne saapuivat siksi myöhään syksyllä, ettei niitä silloin enää voitu kastelutarkoitukseen käyttää.

Autoja käytettiin seuraavat tuntimäärät allamainittuihin tarkoituksiin:

Keittiöjätteitä	4,774	Heinää ja kauraa.....	122
Muita jätteitä	18,065	Sulfiittilipeää ja kalsiumklo-	
Hiekkaa	871	ridia	174
Luutia.....	431	Kutterilastuja	242
		Yhteensä	24,679

Kasteluautoja käytettiin 3,726 tuntia, joten kaikkien autojen työtuntien lukumäärä oli yhteensä 28,405 tuntia. Autojen kuljetukseen käytettiin 33,880 l. bensiiniä ja 1,163 kg öljyä, 328 l. paloöljyä, 66 kg puuvillajätteitä ja 136 kg rasvaa.

Hevostalli. Tallihenkilökuntaan kuului 5 miestä 1 työnjohtajan valvonnan alla ja sitäpaitsi 1 yövahti. Heidän yhteenlasketut työtuntinsa nousivat 11,523:een. Vuoden alussa oli hevosia 38, vuoden varrella tapettiin 6 vanhuuden tai sairauden takia, joten vuoden lopulla oli jäljellä 32 hevosta. Hevosten ruokkimiseen käytettiin 121,397 kg heiniä ja 50,008 kg kauroja. Kuivikkeena käytettiin 197 m³ höylänlastuja ja 60 paalua turvepehkuu. Hevosten sairaspäivien lukumäärä oli kaikkiaan 263. 20 kertaa kutsuttiin eläinlääkäri. Lääkkeitä ja sairastarpeita ostettiin 490: 65 markalla. Hevosia käytettiin ajoon kaikkiaan 77,468 tuntia, kuten allaolevista numeroista lähemmin ilmenee.

Työn laatu.	Työtuntia.		Yhteensä.	
	Normaalituntia.	Ylituntia.		
Katujen puhtaanapito	22,202	893	23,095	
Talojen ja makkien puhtaanapito	52,011	891	52,902	
Kuljetuksia:				
Varastoa varten	31	—	31	
Korjauspajaa varten	359	—	359	
Hevostallia varten	514	10	524	
Raatojen kuljetus	476	35	511	
Sekalaisia	46	—	46	
	Yhteensä	75,639	1,829	77,468

Vuoden kuluessa kuljetettiin ja kaivettiin maahan 431 eläimenraatoa ja 14 kuormaa pilaantunutta lihaa.

Työntekijäin edut. Vuoden varrella maksettiin 103 työntekijälle palkkaa 12,350 tunnista, joihin he sairauden takia olivat poissa työstä, sekä hautaus-apua 9 puhtaanapitotyöläisen kuolinpesälle.

Kesälomaa nautti kaikkiaan 326 työläistä, niistä 113 18 päivää, 144 12 päivää 58 7 päivää ja 11 4 päivää vastaten yhteensä 32,326 työtuntia.

Vuoden aikana sattui 13 tapaturmaa, joista maksettiin asetuksenmukainen korvaus.

Hallituksen päätöksen mukaan annettiin työntekijäin käytettäväksi työpuseroita, nahkakintaita, esiliinoja ja sadetakkeja.

Menot ja tulot. Puhtaanapitolaitoksen liiketilin päätös per joulukuun 31 p:nä 1927 osoitti seuraavat loppusummat:

M e n o j a.		T u l o j a.	
<i>Katujen puhtaanapito.</i>		<i>Katujen puhtaanapito.</i>	
	Smk.		Smk.
Työnjohto	318,548: —	Korvausta välikirjan muk.	
Lakaisu	3,339,243: 60	yksityisten katuosuuksien	
Lumityöt	1,462,092: 37	puhtaanapidosta	1,579,596: 10
Hiekoitus	315,685: 90	Kaupunkia veloitettu:	
Kastelu	668,256: 62	Katujen, torien ja avonais-	
Toripöytien ja kanantappo-		ten paikkain puhtaan-	
laitteen kuljetus ja kun-		apidosta	3,610,172: 10
nossapito	18,738: 63	Satamain ja laiturien puh-	
Tavaralavojen pystyttämi-		taanapidosta	873,501: 80
nen	35,732: 45	Kaivopuiston puhtaan-	
Työkoneiden ja ajoneuvojen		apidosta	32,855: 25
kunnossapito	176,113: 32	VI:n kaup. os. teiden puh-	
Työkojujen, hiekkavajojen		taanapidosta	79,958: 75
ja laatikoiden kunnossapito	96,512: 38	Viertoteiden puhtaanapi-	
Vahtien palkkaaminen	64,232: 30	dosta	875,910: 10
Työkalut ja korjaukset	39,985: 25	Teiden puhtaanapidosta ..	545,499: 15
Sähkövalaistus	2,862: 02	Toripöytien ja kanantap-	
Sekalaiset menot	24,179: 45	polaitteen kuljetuksesta	11,819: 95
Maanvuokrat	87,850: —	Tavaralavojen pystyttä-	
Vuokrat	25,000: —	misestä	35,732: 45
Kuluja	218,693: 45		
Malmin kaatopaikka	229,691: 50		
Työntekijäin erinäiset edut	292,238: —		
Poisto	157,200: 11		
Yhteensä	7,572,855: 35	Yhteensä	7,645,045: 65
<i>Makkien puhtaanapito.</i>		<i>Makkien puhtaanapito.</i>	
Työnjohto	236,233: 55	Korvausta välikirjan mu-	
Yleisiä työmenoja	3,343,014: 49	kaan yksityisten omista-	
Puhdistus- ja desinfiomis-		mien talojen puhtaanapi-	
aineita	30,192: 78	dosta	4,055,096: 50
Uusien peltiastioiden val-		Tuloja kloseteista	55,403: 70
mistus	244,885: 65	Kengitys	2,856: —
Peltiastioiden kunnossapito	125,243: 10	Eläinraatojen kuljetus	5,280: —
Yleisten mukavuuksilaitosten		Lannan myynti	333,483: —
kunnossapito	97,307: 79	Ylimääräisiä tuloja	122,004: —
Lannankuljetusajoneuvojen		Peltiastioiden myynti	37,220: —
kunnossapito	169,082: 41	Kaupunkia veloitettu:	
Työvajain kunnossapito ..	15,779: 32	Yleisten käymäläin puh-	
Työvälineet ja korjaukset ..	28,511: 97	taanapidosta	978,050: 80
Sähkövalo	4,018: 81	Eläinraatojen kuljetuk-	
Sekalaiset menot	23,826: 55	sesta	10,706: 20
Maanvuokrat	25,150: —		
Vuokrat	35,000: —		
Kuluja	218,693: 50		
Malmin kaatopaikka	803,086: 75		
Työntekijäin erinäiset edut	151,548: 73		
Poisto	95,929: 47		
Yhteensä	5,647,504: 87	Yhteensä	5,600,100: 20
<i>Kaiken kaikkiaan</i>	13,220,360: 22	<i>Kaiken kaikkiaan</i>	13,245,145: 85

Varal. Joulukuun 31 p:nä 1926 puhtaanapitolaitoksen kalusto oli viety kirjoihin 1,097,847: 53 markan arvoisena ja sen kiinteistöt 2,014,557: 70 markan arvoisina. Vuoden varrella ostettiin kalustoa 639,698: 61 markan arvosta; kiinteistöjen arvo kohosi 119,416: 45 markalla, mutta samaan aikaan otettiin virastolta pois 149,600 markaksi arvioitu tavarasuoja. Sittenkun 10 % kalustojen arvosta ja 4 % kiinteistöjen arvosta oli poistettu. Siirrettiin 3,468,790: 71 markkaa säästönä vuoteen 1928.
